

EDINOST

ZA RESNICO IN PRAVICO!
OD BOJA DO ZMAGE!

Izhaja
trikrat na teden:
v torek, četrtek,
soboto.

Issued
threetimes a week.
Tuesday, Thursday
Saturday.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO SLOVENSKE PODPORNE DRUŽBE SV. MOHORIA V CHICAGO.

ŠTEV. No.) 147.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 13. DECEMBRA — THURSDAY, DECEMBER, 13, 1923.

LETO (VOL.) IX.

AMERIŠKE BOJNE LADJE ODPLULE V KITAJSKO VODOVJE.

Resne posledice znajo nastati za Kitajsko. — Amerikanski zastopnik našel v kitajskem gorovju kanibale. Tujezemske brodovje se zbira pred Kantonom.

Manila. — Nenadno povelje iz Washingtona je ukazalo, da ima takoj odpluti v Konkong šest torpednih rušičev. Ladje so že na potu in bodo v kratkem dosegle svoj cilj. Kaj je namen washingtonske vlade nihče ne ve. Vendar sklepa se, da zadeva je nujna, ki ima opraviti z zadnjimi nemiri na Kitajskem.

Drugo poročilo iz Kantona naznanja, da se zbira pred Kantonom luko tujezemske brodovje, ki reprezentira Veliko Britanijo, Ameriko, Japonsko, Francijo in Portugalsko. Namen tega brodovja je čuvati colninske urade v pristanu, ker kot govore zadnja poročila je Dr. Sun Yat-sen zagrozil eksekutivni vladi v Pekingju, da bo zasegel vse colninske urade, razven ako mu vlada dovoli 13 procentov iz vladnega fonda. Zadnja poročila omenjajo, da je par colninskih uradov že zasedenih in da angleški zastopniki pridno čuvajo v pristanišču na nadaljni razvoj.

Za slučaj, da bi Kitajski uporniki ogrozili tujezemske urade bodi tujezemske bojne ladje nastopile za varstvo svojih interesov na Kitajskem.

Iz Šanghaja poroča neki ameriški zastopnik Anderson, ki je vodil pogajanja s kitajskimi banditi za opustitev ameriških jettikov zadnje poletje, pripoveduje španske stvari, ki so skoro nevrjetne, a pri vsem resnične.

Gotovi ameriški sindikat poseduje rudniško pokrajino na Kitajskem v provinci Yunnan. Tam se nahaja baje bogata cinokovna in srebrna basa, katero pa skoro nič ne izčrpavajo. Par rudarjev je začelo delati a je kmalu pustilo svoje delo, ko so zvedeli pod kakimi okoliščinami se nahajajo. Po gorovju se nahaja okoli 40 tisoč kanibalov, ki love živali in ljudi, kakor pripoveduje v svojem poročilu Anderson.

Drugo poročilo iz Šanghaja govori, da je dr. Sun-Yat-sen kupil velike množine pušk in drugega orožja za svoje vojske. Znamenja kažejo, da misli na večje vojne operacije proti Pekingju.

Poročila, ki so govorila včeraj, da so se pomorski izkrcali iz tujezemske ladij in da so zasedli več važnih točk v pristanišču so neutemeljene in neresnične.

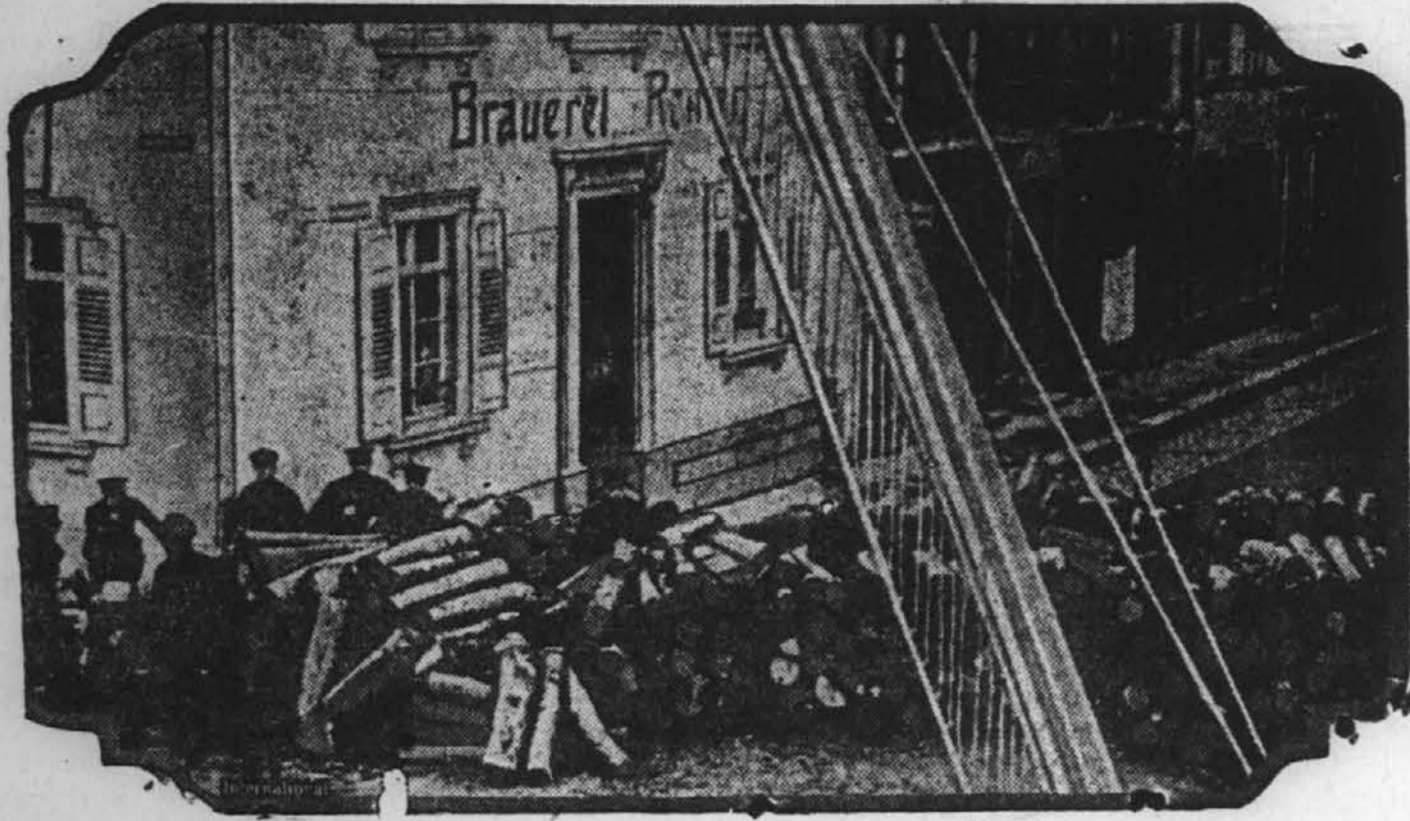
NEMŠKA VLADA ZNIŽUJE PLAČE URADNIKOM.

Berolin. — Prvi koraki nove vlade so se naredili včeraj, ko se je vsem državnim uradnikom pričelo zniževati plače. Država bo omejila kolikor mogoče svoje ogromne izdatke.

AMERIKA SKLENILA TRGOVSKO POGODBO Z NEMČIJO.

Washington. — Državni tajnik Hughes je podpisal z nemškim poslanikom Wiedfeldtom trgovsko pogodbo, na podlagi katere se bodo olajšali uvozi in izvozi med obema državama. Pogodba je jako važnega pomena pravi poročilo.

NEMŠKI KOMUNISTI ZABARIKADIRALI ULICE.

Na Badenshem je zadnje čase prišlo po raznih krajih do krvavih spopadov med vojaštvom in laičnimi delavci. Slika kaže, kako so v enem mestu komunisti zabarikadirali ulico z drvmi in se pripravili na resen boj.

MEHIKANSKI UPORNIKI KORAKAJO PROTI GLAVNEMU MESTU.

Pognali vladne čete v beg in nadaljujejo svoj pohod. — V kratkem se pričakuje spopada z glavno vladno armado.

Vera Cruz. — Revolucionarne čete Adolfa de la Huerta in generala Guadalupe Sanchez so trčile včeraj popoldne ob prve vojaške oddelke vladne armade, kateri so se umaknili nazaj pred uporniki. Uporniki korakajo proti glavnemu mestu Mehike Mexico City.

Ob železniški progi je utrjena glavna vladna armada, ki je pripravljena na resni boj z uporniki. Odločilna bitka med uporniki in vladnimi četami se bo vršila v isti pokrajini, kakor se je bila pred leti med generalom Carranzatom in njegovimi nasprotniki, ki so ga bili docela porazili in naredili konec njegovemu vladanju.

Druga podrobna poročila niso zanesljiva. V državi Navarit je padlo glavno mesto Tepic dotične države v roke upornikov, katerim poveljuje general Juan Estrada. Proti njemu hiti general Gonzalo Escobar z vladnimi vojaštvom, s katerim bo skušal upornike obkoliti. Proti mestu Tampico bodo vodili napad guverner Lopez in general Panuncio pod vrhovnim poveljstvom generala Alfonsa de la Huerta, sorodnika predsedniškega kandidata Adolfa de la Huerta.

Uporniki poročajo, da se njih pristaši vedno množijo in da cele provincije pristopajo h upornikom. Na katero stran se bo nagnila sreča v teh spopadih, bo v kratkem pokazala bodočnost.

KRVAVI IZGREDI NA PORTUGALSKEM.

London. — Poročilo iz mesta Athens iz Portugalskega poroča, da so nastali krvavi izgredi na nekem ljudskem javnem shodu. Pri pretepih je bilo o demonstrantov ubitih in več ranjenih.

Cleveland, O. — Pilot poštne letala, H. C. Brown, ki je nosil pošto med Clevelandom in Chicago je tresčil na tla, ko se mu je v zraku vnel zrakoplov, ki je docela zgorel. Pilot je silno opečen in se zdravi v bolnišnici.

AMERIŠKE VESTI.

Washington. — Republikanci bodo na vsak način kot kažejo politična znamenja nominirali kot strankinega kandidata prezidenta Coolidgea. Senator Hiram Johnson se pripravljajo na vse moč, da bi pridobil potrebni vpliv za sebe, a vse zgloda, da Johnson ni preveč dobro zapisan med gospodo na Wall streetu in vsled tega on skoro gotovo ne bo strankin kandidat.

Washington. — Prezident Coolidge je poslal kongresu svoj proračun, v katerem trdi, da se bo znižalo za 300 milijonov davkov in 275 milijonov od vladnih stroškov, ako se vojaški bonus odkloni. Coolidge prav gotovo ne govori v svojem imenu. Pač pa se je izpostavil, da obvarje prsa petičnih magnatov iz Wall streeta.

Washington. — Republikanski uskoki so zabranili v senatu izvolitev senatorja Cummins kot načelnika notranje trgovske komisije. Uskoki namreč drže v svojih rokah bilanco, ki je potrebna za doseg potrebne večine pri glasovanjih.

El Paso, Tex. — Tako zvan brzovlak Golden State Limited je blizu mesta Luna v Novi Meksiki skočil s tira. Pri nesreči se ni nihče izmed potnikov ponesrečil. Vzrok te železniške nesreče pripisujejo velikim sneženim zametom, ki so divjali po tukajšnji okolici zadnje dni.

Chicago. — Policija je na zahtevo Mrs. Richard Rolston aretirala njenega soproga R. Rolstona, kjer je imel poleg nje še drugo ljubico. Z drugo, ki sliši na ime Miss Mary Anderson je živel na drugem stanovanju več mesecev. Ko je žena zvedela natančnejše podrobnosti je stvar naznanila policiji, ki je naredila nesramnemu življenju Rolstona konec.

Chicago. — Krvava statika je dosegla v tem letu do današnjega dne sledeči rekord. Avtomobilske nesreče so zahtevale v Chicagu 675 življenj. Pri streljanju je bilo ubitih 248 oseb in pri čezmernem ter strupenem zavzivanju munšajna pa je zgubilo 201 oseb svoje življenje.

Detroit, Mich. — Pravdni strokovnjaki so dokazali te dni, da predloga proti farnim šolam, ki jo je svoječasno hotela protiverska skupina državljanov v državi Michigan upostaviti potom državnih volitev kot zakon bi bila neveljavna, ker bi bila v

JUGOSLOVANSKE NOVICE ITALIJANSKA - ŠPANSKA ZVEZA.

Josip Stritar umrl.

Ljubljana. — Tužna vest je razposlana po celi Sloveniji, da našega znamenitega pisatelja Stritarja ni več med živimi. Tako je zadnji svojega rodu umrl nekdanji "gospodar slovenskega slovstva." Njegova doba je davno za nami, on sam edini je bil še živa relikvija te dobe. Njegovo življenje je dolga doba, njegov zaslužek bogat in spomin nanj bo veljal kot enemu največjih Slovencev.

Stritar je bil rojen 6. marca 1836 v Podsmreki pri Vel. Laščah na Dolenjskem. Izšel je torej iz pokrajine, ki je dala večkrat obraz in besedo slovenski knjigi. Pokojni Stritar je opravljal profesorsko službo na Dunaju od leta 1874. do 1901. Do lani je bival v Aspango na Avstrijskem, odkjer se je preselil v Rogaško Slatino, kjer je s svojo soprogo preživel še svoje zadnje dni. Umrl je dne 25. novembra ob 10. uri zvečer.

Malo je imel slovenski narod takih literarnih velikanov, kakor je bil Josip Stritar. On je bil mož širokega duha Slovenca, bil oborožen s solidnim znanjem stare in novejšev evropske duševnosti. Imel je zato tudi temperament, ki je čutil v sebi poslanstvo za svoje delo.

Ob njegovem grobu plaka tudi Ameriška Slovenija, saj je njegovo delo, ki se zrcali v njegovih mnogoterih povesticah, v podučnih spisih, držalo kviško slovensko zavednost tudi med nami, da nismo nikdar pozabili na svojo rojstno grudo. In to je veliko, veliko! Slava ti, spavaj v miru in odpočij se v Bogu.

Kratke politične vesti.

Beograd. — Med Bulgarijo in Srbijo je prišlo do pogodbe, na kateri bodo Bulgari obvezni poravnati gotove škode, ki so jih naredili med vojno na srbskem ozemlju. — Dne 11. in 12. januarja se snidejo v Belgradu na važni sestanku zastopniki male antante. — Frankovci, ki tvorijo posebno hrvatsko politično stranko so zadnje dni presedlali in so se pridružili radikalom.

(Dalje na 3. strani.)

Zveza ima svoj politični namen izolirati Francijo. — Italija s Španijo lahko odreže njene kolonije v Afriki.

New York. — Še le te dni se je pojasnilo pravi pomen, zakaj je španski kralj obiskal italijansko kraljevo družino, ko je obiskal Vatikan. Nekateri so pripisovali važnost obiska Vatikanu, kar pa ni, marveč obisk je imel namen združiti Italijo in Španijo proti Franciji.

Francija ni prevelika prijateljica Italije radi male antante, kateri je Francija takorekoč pokroviteljica. Sicer ne kaže sovražnega obraza proti njej, a to, da se družijo na primer z Jugoslavijo in Čehoslovaško se ji prav nič ne dopade.

Velika Britanija je ubrala svojo pot, sedaj je ubrala svojo se Italija in se je natihoma zvezala s Španijo. Morda ima svoje prste tudi zraven Velika Britanija, ki bo tajno zadaj šuntala. Preparirano je izvrstno, da bo lje biti ne more. Italija s Španijo lahko odreže vsaki trenutek francoske kolonije od Francije. Francija bi v takem slučaju ostala izolirana in njene kolonije bi ji ne koristile ničesar.

Franciji sedaj ne bo preostajalo drugega, kakor predrugačiti svojo zunanjo politiko, sicer bo nekega dne razočarana.

ŠPANSKI KRALJ PRIDE V AMERIKO.

Madrid. — V začetku prihodnjega leta obišče Zedinjene države in nekatere Južne ameriške države španski kralj Alfonz.

LJUDSTVO NAJ ODLOČI BODOČE VOJNE.

Washington. — Senator Ladd iz North Dakote je predložil senatu predlogo, da naj o vojnah, v katere bi imele poseči v bodoče kdaj Zedinjene države odloči ljudsko glasovanje.

Vse naše delo in vsa naša bodočnost ni ničesar drugega, kakor ena sama loterija, kjer ljudje poskušamo svojo srečo.

Denarne pošiljatve

V JUGOSLAVIJO, ITALIJO, AVSTRIJO ITD.

Naša banka ima svoje lastne zveze s pošto in zanesljivimi bankami v starem kraju in naše pošiljatve so dostavljene točno in brez vsakega odbitka. Prejemnik dobi denar na svoj dom ali na svojo domačo pošto. Naše cene so vedno med najnižjimi.

Naše cene za pošiljke v dinarjih in lirah so bile včeraj sledeče:

SKUPNO S POŠTINO:	
500 — Din.	\$ 6.45
1000 — Din.	\$ 12.55
2500 — Din.	\$ 31.25
5000 — Din.	\$ 62.00
10.000 — Din.	\$ 123.00
100 — Lir.	\$ 5.10
200 — Lir.	\$ 9.85
500 — Lir.	\$ 23.75
1000 — Lir.	\$ 46.25

Pri pošiljstvih nad Din. 10.000 in nad 2000 lir se po možnosti dovoljuje še poseben popust.

Ker se cena denarja čestokrat menja, dostikrat docela nepričakovano, je absolutno nemogoče določiti cene vnaprej. Zato se pošiljatve nakažejo po cenah onega dne, ko mi sprejememo denar.

Pri brzovjavnih pošiljstvih pridejo k navedenim cenam še stroški za brzovjavo. Dolarje pošiljamo mi tudi v Jugoslavijo in sicer po pošti kakor tudi brzovjavo.

Za potovanje v stari kraj, kakor tudi od tam sem, Vam vse potrebno oskrbi najbolje naša banka.

Vse pošiljatve naslovite na:

SLOVENSKO BANKO
Zakrajšek & Česark

70 — 9th Avenue,

New York, City.

EDINOST

(UNITY.)

Ishaja vsak torek, četrtek in soboto. — Issued every Tuesday Thursday and Saturday.

PUBLISHED BY:

Edinost Publishing Company

1849 West 22nd Street,

CHICAGO, ILL.

Telephone: Canal 0098.

Cene oglasom na zahtevo

Advertising rates on application.

WAROČNINA:	Za Združene Države za celo leto	\$3.00
"	Za Združene Države za pol leta	\$1.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za celo leto	\$3.50
"	Za Chicago, Kanado in Evropo za pol leta	\$1.75
DESCRPTION:	For United States per year	\$3.00
"	For United States for half year	\$1.50
"	For Chicago, Canada and Europe per year..	\$3.50
"	Chicago, Canada and Europe for half year..	\$1.75

Dopisi za torkovo številko morajo biti v uredništvu najkasneje do 12. ure dopoldne v soboto, za četrtkovo številko do 12. ure ure dopoldne v torek in za sobotno številko do 12. ure v četrtek dopoldne.

Kadar se preselite sporočite nam takoj vaš NOVI naslov in poleg tega tudi vaš STARI naslov. S tem prihranite nam mnogo dela.

Entered as second class matter October 11th 1919, at Post Office at Chicago, Ill., under the act of March 3rd 1879.

Katoliški volilci, ne pozabite!

Dva moža sta v Chicago, na katera moramo opozoriti našo javnost.

Prvi je zdravnik Herman N. Bunderssen, zdravstveni komisar mesta Chicago, odlični politikar in še bolj odlični katoličan.

Moderne poganke višjih recimo raje kapitalistiških krogov, ki vidijo v revežu samo breme moderne družbe, so se združile v neko organizacijo, katere namen je razširjati zabranjenje spočetja in rojstva otrok. Nadele so si seveda lepo doneče ime, da bi preslepili ljudi, ki še nočejo javnega vlačugarstva, ki imajo pred vsem vsaj še malo človeškega čuta.

Te poganke so sklenile, da bodo ustanovile posebno "kliniko" t. j. moderno agenturo za pospeševanje nemoralnosti, zlasti za ponižanje zakonskega stanu v navadno napravo živaljske mernosti in pohotnosti. Da bi to mogle, potrebujejo seveda dovoljenje zdravstvene oblasti, ker "klinike" so zdravniške naprave. Vložile so zato prošnjo na županstvo. Toda oba, župan Dever in zdravstveni komisar Dr. Bunderssen sta odločno odrekla dovoljenje "češ, da bo to pospeševalo nemoralnost in da je to proti večnim zakonom, katere je dal človeku sam Stvarnik in katerih nihče, tudi cel narod ne sme prestopiti brez kazni."

Vendar kapitalistovske poganke so šle pred sodnijo in te dni je bila obravnavana pred sodnikom Fisherjem, ki je baje žid.

In to je drugi mož, na katerega opozarjamo volivce mesta Chicago. Ta sodnik Fisher je namreč ugodil tem pogankam in ukazal županu Deverju in zdravstvenemu komisarju, da morata takoj izdati dovoljenje za to "kliniko." Seveda sta takoj vložila proti tej odločbi protest pri višjem sodišču.

Ta sodnik Fisher je dal to dovoljenje brez ozira na vso javno moralo. Iz ugovora Deverja in Dr. Bunderssena, da je to proti "večnim zakonom Stvarnika," se nekako norčuje in pravi, da sodišče ni za to tu, da bi odločevalo v kakih bogoslovnih vprašanjih sv. pisma. Pozabil je pa popolnoma, da je to vprašanje je vprašanje naravnega zakona. Pozabil je tudi misliti in vpoštevati na strašne posledice, katere bo ta "klinika" imela na javno družbo glede morale pa tudi na zdravje dotičnih živaljskih žena, ki se bodo te klinike posluževale.

Da, sodnik Fisher, le pospešujemo živaljsko pohotnost v človeku, le učimo narod pobijati in uničevati potomstvo — bomo kmalu za Francijo.

Vendar, sodnik Fisher, ako ste za to kliniko, ali bi hoteli, da bi se je posluževala tudi vaša žena, vaša hči?

Volivci, mi si pa ime tega sodnika dobro zapomnimo, kajti moža, ki je takega prepričanja, ki mu ni pri srcu pred vsem revno ljudstvo, je treba, da poznamo dobro, ako bi kdaj prosil naših glasov pri volitvah.

Čast pa obema, kakor županu Deverju, tako posebno Dr. Bunderssensu. Tako neustrašeno postopa katoliški mož v takih-le slučajih!

Predvolitvene spletke.

Kakor gobe po dežju se oglašajo razni možje po Ameriki, ki jih skomina po beli hiši. Prvi, ki se je oglašil in začel teči proti Beli hiši, je bil Hiram Johnson, stari lisjak iz Kalifornije, mož izvanrednih zmožnosti in krepke volje. Johnson bo nevaren tekmeč predsednika Coolidgea, ki bo tudi kandidat. Do sedaj se je predsednik ogibal vsake izjave glede svojih načrtov za prihodnje volitve. Nekateri so sploh mislili, da ne bo kandidiral. Toda ravno te dni se je pa republikanska večina v N. Dakoti oglasila in bo svojim zaupnim možem, ki bodo šli prihodnje leto na republikansko konvencijo, naročila, da morajo dati glas za nominacijo Coolidgeu. Predsednika je to spravilo ven na plano in izjavil se je, da bo kandidat.

Poleg teh dveh je še več republikanskih senatorjev in poslanecv, ki se resno pripravljajo na boj in že zbirajo svoje zveste čete okrog sebe in že brusijo svoje "uma svetle meče," da bodo šli v boj.

Demokrati pa tudi ne mirujejo. Vendar, ker so sedaj v manjšini, so bolj tihi in samo bolj opazujejo meteže med republikanci, da bodo videli, kake može bodo dobili za svoje nasprotnike, da jim bodo vedeli potem postaviti primerno močne in krepke protikandidate. Glavni zaupniki stranke se pridno posvetujejo. Skoraj vsaki dan imajo seje, da proučavajo politični položaj od dneva do dneva, McAddoo, zet predsednika Wilsona, je baje prav resen kandidat in tudi možni. Drugi je New Yorški guverner Smith, vendar pravijo da ni misliti, da bi on dobil nominacijo, ker je katolik. Ali bo naš večni kandidat Bryan zopet nastopil ali ne, se ne ve, baje bi na stara leta kar še enkrat rad poskusil, kako prijetno je biti kandidat. Vendar resno nanj nihče ne misli.

Tudi naš Henry tam v Detroitu — kdo bi si mislil — hrepeni po Beli hiši. Kot najbogatejši človek na svetu, najbrže ne

želi te službe, da bi obogatel, saj mu denar kar teče v njegove blagajnice, da kmalu ne bo vedel več kam z njim. Imeti mora za svoje namene kake druge vzroke. Morda je tako častilakomen, da bi še to službo rad poskusil. Toda ves ameriški kapital se ga pa boji in se mu že hlačke tresejo pred tem človekom. Da, da, Henry je "kerelc," njegovi možgani so nekaj posebnega. Njegove podjetne zmožnosti so občudovanja vredne. Če bo zmagal in zakaj bi ne, saj vsaka njegova "plehasta Liza" zanj reklamira dela, inia jih pa po Ameriki nad 10 milijonov. Well, bajgali, zakaj bi pa enkrat ne imeli za predsednika moža, katerega je denar postranska stvar. Poskusiti bi bilo vredno. Take prilike narod ne dobi vsakih sto let. Vprašanje je samo, na katerem programu bo kandidiral. Gotovo je, da ga nobena obstoječa stranka ne bo nominirala za kandidata. Ustanoviti bo moral tretjo, svojo stranko, da ga bo volila. Bomo videli, je rekel slepi.

IZ SLOVENSКИH NASELBIN.

Rock Springs, Wyo.

"Ne hodi v Rock Springs. Slaba ti bo tamkaj predla" me je svaril prijatelj v Denverju, ko sem se poslavljal od njega. "Poglej," je rekel in mi potisnil pod nos dopis katerega je pričel pred par dnevi neki Frank S. Taucher v Prosveti. V resnici sem se bal da bom naletel na slabo.

Vsedel sem se v kot v kadilnici in prešteval gube na sukni. Stokrat sem jih preštel in še danes ne vem koliko jih je prav za prav. Enkrat so mi gumbi pokazali: bom drugič ne bom. Iz te zamišljenosti me je zbudil pogovor dveh sopotnikov ki sta sedela za menoj. Eden je poznal Wyoming od konca do kraja in deželo po svoje opisoval svoje-mu sopotniku ki je prvič stopal v zagonetno deželo, kateri pravimo "Wild West." Mož jo je pogruntal takole: "Devet mesecev zime in tri mesece mrzlega vremena: to je Wyoming. Mark Twain je porabil mesec julij in avgust svoje dni v teh hribih in po končanih počitnicah pripoznal s črnim na belem, da še nikdar ni videl lepše zime v svojem življenju. Tam pri mestu Cheyenne bi se mogla napraviti visoka žična ograja, druga pa pri vходу v Ogrin, Utah. Cel ta svet naj bi se porabil za pokopalnice. Ker ima Wyoming svoj National Park naj bi se porabilo preostalo ozemlje za National Cemetery. Kedor ne gre pogledati parka v življenju tega naj bi se pokopaljo po smrti v teh gorah za kazen."

Kako blagodejno je vplival ta pogovor na mene si lahko vsakdo sam misli. Srce mi je zlezlo nekam doli v noge in ko se je začelo zjutraj daniti sem čul, kako je bilo in zbijalo doli v črevlju, prav nekje tam koncem palca. Šele takrat ko se je zasmajalo solnce čez vrhove gora, šele takrat sem se toliko skorajžil, da sem sklenil ustaviti se v državi Wyoming. Kjer sije tako lepo solnce sem si mislil je vredno obstati, če človek ne vidi drugega kot žarko solnce in sinje nebo.

Dežela res ni bogsigavedi kaj. Kup peska. Na tem kupu peska kup kamenja in zadaj za kamenjem nebotične gore pokrite z večnim snegom. Toliko zapuščene zemlje še nisem videl nikdar v svojem življenju. Mislim, da je divji pelin edini pridelek, s katerim se mora dežela ponašati. Iz prerije smo stopili na pušča-vo, ki zasluži to ime v pravem pomeňu besede. Celu uro hiti vlak naprej. Ni je hiše, ne drevesa in ne živega bitja nikjer. Le tu in tam čepi in samotari hišica železničnega čuvaja. Oddahnil sem se ko se mi je naznanilo po dvanajsturnem cincanju, da smo dospeli v Rock Springs.

Mesto Rock Springs sem našel pri najboljšem razpoloženju. Pri Mrakovi družini je bilo pripravljeno okrepčilo za mene. Gospodična Apolonia Mrak, naša vrla zastopnica je mi naznanila, da sem dobrodošel kot šmarnica v maju, da vlada ta v naselbinu lepa sloga in mir, in da se mi ni treba bati nobenih večjih težkoč kot jih nudi katerakoli slovenska naselbina v Ameriki. Prav iz dna srca sem hvaležen za lepe besede, nič manj kot za vrlo potrežbo, katero mi je nudila Mrakova

družina. — Za pomočnika se mi je pridružil g. Bartel Jereb, mož prve vrste, trda in verna slovenska korenina. Ker si je mož pridobil bogatihkušenj kot podčastnik v avstrijski armadi mi je nudil s svojim spremstvom nič manj zabave kot pomoči. Dva dni sva korakala od praga do praga in obiskala večino hiš v Rock Springs. Na moje veliko začudenje sem našel v teh zapuščeni gorah toliko dobrih ljudi, toliko dobrih slovenskih src kot malokje drugje. Povsodi sem bil sprejet prijazno in vseh je zagotovljen. Pohvala v tem oziru gre seveda v prvi vrsti g. Jerebu, kateremu kličem tem potom: Bog povrni!

Najboljša šola za človeka je potovanje. Pojdi med ljudi in spoznal jih boš! Povedali so mi v Rock Springs, da so ona izmed najmlajših slovenskih naselbin. Organizirani so Slovenci kot le malokje drugje. Slovenskih trgovin je za tako malo naselbino izvanredno veliko. Slovenski Dom je lepa stavba kot jo marsikatera velika slovenska naselbina ne premore. Cerkev je pritlična. Imajo nabrano že lepo svoto denarja za novo cerkev, ki bo delala ponomo celi naselbini. Naj bo tem potom omenjeno da drži isti narod po koncu Slovenski Dom kot cerkev. — Najlepše je opisala razmere v Rock Springs zastopnica Proletarca, ki se je mudila v tem kraju pred par meseci. Samo pogledal bom njene izjave. Glasi se približno takole: "Rock Springs je zaspal. Ni preprija in ni bojev. Cerkev i Slovenski Dom gresta roko v roki za povzdigo in dobrobit naroda. Ljudje hite v cerkev tako da si lomijo kolena." — Ne vem koliko je resnice na tej zadnji trditvi, pač sem se pa prepričal na svoje lastne oči da je bila zadnja nedeljo obširna pritlična cerkev natlačeno polna pri obeh sv. mašah. To govori za Rock Springs bolj glasno kot cela košara izobraženih dopisov. Bratje, le tako naprej za povzdigo našega naroda v Ameriki! S takim delom se bo dalo še veliko dobrega napraviti. Bog vam daj svoj blagoslov.

Rock Springs je ena izmed onih srečnih naselbin, ki je šla skozi rdečrogenj. Pred leti je tukaj misijonaril Frank S. Taucher. Obljubljala so se nebesa. Končalo se je s peklom. Razbite družine, prepri in sovraštva, to je tisti blagoslov katerega je rodil njegov izobraževalni socialistični nauk. Taucher je odšel; za njim žena njegovega prijatelja in društvenega sobrata. Smrdelo je za njim kot za dihurjem in do danes se še ni popolnoma razkaldil smrad. Zato ni čudno, da trdijo ljudje, da se je z njegovim odhodom naselbina oddahnila.

Glede Koshirjeve ustanove ne smem molčati. Ker se nihče ne oglašil iz mesta Rock Springs, mislim, da mi nihče ne bo štel v zlo če izrazim jaz svoje mnenje. — Mr. Koshir je prišel v Ameriko pred devetindvajsetimi leti. Po domače povedano, doma so ga vrgli čez prag. Ločili so ga pri dedščini, ko so se izplačevali otrokom deleži iz posestva. — Možu je tako postopanje leglo na srce in odkrižati se ni mogel teh spominov do konca svojega življenja. Poslednja volja pokojnika ni bila nič drugega

kot odgovor sorodnikom v starem kraju. — Mož si je s pridinim delom in varčevanjem pridobil precejšno premoženje. Žena mu je umrla pred šestimi meseci. Otrok ni bilo nobenih. Sam je bil gospodar čez svoje premoženje in razpolagati je smel z njim po svoji volji. Da se bo res vršilo po njegovi volji je postavil za oskrbnika tškajšnega gospoda župnika Antona Schiffrer, kateremu je pač mogel zaupati bolj kot kakemu svobodomislecju. Mislim, da nobeno zavijanje ne govori lepše za poštenje gospoda "fajmoštra" kot ravno Frank S. Taucherjevo zatrdilo, da je "svobodomislec" zaupal svoje zadeve edino le zaničevanemu slovenskemu duhovniku — Da bo cela zadeva rešena v zadovoljstvo vseh, je trdno prepričan vsakdo, ki le količakaj pozna g. Schiffrerja. Bojim se, da bo edini, ki bo vlekli kratko "spago" pri celi zadevi edino le g. Taucher, ki ne bo imel priložnosti vleči nobenega "komišna in procentov." — Ker se je pokojnika blatilo po časopisih kot zagrizenega svobodomisleca naj spregovorim še par besedi o pokojniku, ki nam pokaže moža v popolni luči. — Altarno društvo sv. Ane je spremilo k zadnjemu počitku gospo Koshir, na izrecno željo je priredilo društvo Kolumbovih vitezev pokojniku dostojen pogreb. Na katoliškem pokopališču počivata drug poleg drugega in listek z imenom v cerkveni klopi jasno govori, da je umrl Mr. Koshir kot podporno član cerkve sv. Cirila in Metoda v Rock Springs, Wyo. — Da je vse premoženje dobro oskrbovano bo skrbela okrajna sodnija. V državi Wyoming, kot sem imel priliko opazovati, je zakon ravno toliko v veljavi kot v kateri drugi državi naše Unije. Sorodnikov pokojne Mrs. Koshir živi lepo število v mestu. Kakor kaže se oni strinjajo popolnoma s poslovanjem oskrbnika in sodnije. Do danes še ni bilo čuti nobene pritožbe od nobenega izmed njih. Dovolj o tej zadevi za danes! —

Mesto Rock Springs živi od premerogovov, ki so menda neizčrpani. Nad štirideset let vlačijo premog na dan. Do dna še niso prišli nikjer. Premog je visok in ker sem videl delavce prihajati iz rovov z odprto karbidovo svetilko, sklepam, da so rovi strupenih plinov prosti. Delavstvo je izvrstno organizirano in vsled tega so plače navadno boljše kot po drugih krajih. Delo je seveda težko in nevarno kot povsodi po premerogovih. Ravno kar so prinesli iz majne mladega Hrva. Podsolje ga je kamenje in Matt Radalj je že izdihnil svojo blago dušo predno je prišla pomoč. Naj mu sveti večna luč!

Kamor koli se prestopiš povsod je vse založeno s premogom. Severno od mesta se vrsti naselbina za naselbino in črni dijamant daje kruh celemu prebivalstvu. Včeraj sem prehodil Reliance in obiskal Dines v spremstvu izvrstnega tovariša g. George Thomas-a iz Pueblo Colo. Povsodi sem bil prijazno vsprejet in povsodi se vidi isto razpoloženje kot v Rock Springs, s katerim so zvezani Slovenci manj ali več za svoje družabno življenje bodisi že potom družtev, Slovenskega Doma in pa slovenske cerkve.

Pred odhodom iz naselbine se lepo zahvaljujem vsakemu posebej za vse kar ste napravili za mene. Prešrna Vam zahvala za vsako lepo besedo, ker vem da je prišla iz dobrega in poštenega srca.

Pozdrav vsem Slovencem v Rock Springs in okolici!

Leo Mladich, pot. zastopnik.

Regulacija Maribora. Maribor. — Mestni stavbeni urad je izdal načrt za zidavo mestnega dela med Dravo in Koroško cesto. Po novem načrtu bo dobilo mesto popolnoma drugačno lice.

Obrekovanje ima tisoče jezikov, ki delajo čez uro noč in dan.

Dobro ogledalo vedno pokaže resnico, neglede kdo se v njem ogleduje.

Narodu, ki mu zaide v kri u porni duh ni nikdar zanesljiv. Mehikanci so tak narod, ko človek misli vse je v najlepšem redu se dvignejo in začno pucati na novo.

Amerikanci in Mehikanci smo sosedje, pa kako velika razlika je med obema narodom. Amerikanez izvede reformacije v vladi z volilnem listkom v roki, Mehikanez pa jo hoče izvesti z revolverjem in bombami.

Če bi vedel pokojni Villa, da se bo v letu 1923. ponovila mehikanska zgodovina, gotovo bi še ne umrl. Kdo je pa bolj ljubil take špase kot Villa!

Kdor bi hotel v Mehiki vzdržati red recimo vsaj deset let, ta bi moral imeti dva zandarja za vsakim mehikancem.

Skušnija je vedno bila in bo najboljša učiteljica posameznikom in kolektivnim masam. Da je to resnica potrjuje dobesedno izjava uglednega državnika, ki je bil svoje čase sam proti privatnim farnim šolam po katoliških župnijah. Te dni pa je izjavil: "Po desetletni skušnji sem prišel do zaključka, da ovrati versko vzgojo ni samo velika krivica, ki se s tem godi cerkvi in njenim udom, pač pa je silno škodljivo za družbo sploh." Škoda je le to, da časopisje ni prineslo imena dotičnega državnika. Pod citatom je označeno, da iz gotovih vzrokov je ime zadržano. Razume seveda se, da državnik imajo silno veliko političnih nasprotnikov in da je vsled tega ime zadržano.

Vendar ime samo ne šteje nič. Najvažnejši pomen nosijo njegove besede, ki jih je izjavil. V svojem stavku jasno pove, kaj je verska vzgoja. Glasno govori in med vrticami pove, da edino verska vzgoja ustvarja zanesljive in poštene državljane. Rojaki po Ameriki, ki morda svoje otroke pošiljate v nekatoliške šole, pomislite malo na to izjavo. In ta izjava ni prva, ki povdarja o važnosti verske vzgoje.

Mi smo že večkrat pribili, da naj neverni Tomaži malo pomislijo in sodijo z svojim lastnim razumom. Pogledajte in poglobite svoj razum v zgodovino. Vzemite za vzgled Francoski narod, študirajte sedanje Ruske razmere pa boste kmalu na jannem, kam pride narod brez verske vzgoje.

Duševno je slep, ali pa toliko zloben in hinavski, kdor trdi, da verska vzgoja ne da narodu najbolj poštene, pravične in zanesljive državljane. Zakaj vso ljubezen, ki jo ima človek do svojega bližnjega je dobil od krščanstva, ki uči človeka pravičnosti in ljubezni do bližnjega.

Da med socialisti in vsemi drugimi protiverskimi elementi ni nikake medsebojne ljubezni priča dovolj jasno to dejstvo, da dosedaj se še ni slišalo, da bi šla na Rusko, kjer so do zadnjih časov ljudje umirali lakote, kaka socialistična dobrodela organizacija. Dočim je sv. Oče nakazal že milijone in milijone za Ruske reveže.

Pa kaj bi to, pogledjte, kako veliko medsebojno ljubezen do bližnjega imajo slovenski socialisti na Lawndale. Od naroda od ubogih delavcev so nabrali denar pod raznimi pretvezami, in ko so delavske premogarske družine stradale in prosile, jih ni ne Zavertnik, ne Molek, ne Zajec in nihče ne iz rdečega tabora videl. Pač pa se je glasovalo proti, da se naj premogarskim družinam nič ne da. Dragi delavec pomisli malo, če je to medsebojna bratska ljubezen, o kateri se na Lawndale toliko kokodaka?!

IZ NEODREŠENE DOMO VINE.

Trst osvaja Dalmacijo.

Tržaški italijanski listi z veseljem beležijo, da je Dalmacija začela obnavljati trgovske zveze s Trstom. Dalmacija dobiva danes vse potrebščine moke iz Trsta in ne iz Banata. To je tudi naravno če pomislimo, da dobi iz Trsta naročeno blago zaradi ugodne pomorske zveze najkasneje v 48. urah, a iz Banata komaj v enem mesecu. Gotovo je, da mora biti blago iz Trsta tudi znatno ceneje nego iz Banata.

Lahko bi bilo v tem oziru pa popolnoma drugače. Ako bi se Jugoslovanska vlada nekoliko dvignila in hotela zboljšati svoje železniške zveze z morjem.

Nečloveški napad.

Na Martinovo nedeljo so zveržer fašisti brez najmanjšega povoda na ulici napadli in pretepli trgovca Stresa, učitelja Šturma in nekega gospoda iz Jugoslavije, ki je prišel v Kobarid obiskati svoje sorodnike. Kaj takega se sme počenjati samo v visoko kulturni Italiji.

Šolske razmere v Kringi.

V Kringi je šolska oblast poitalijančila oba razreda. Prejšnje dolgoletno, zaslužno učitelstvo je moralo oditi, na mesto tega sta prišla italijanska učiteljica in učiteljica, ki se v šoli sporazumevata z otroci samo s pomočjo znamenj, kakor to delajo mutci med seboj. Tudi verouk bi se moral vršiti na ta način, ako bi duhovnik ne poznal svoje dolžnosti. Otroci tudi med seboj v šoli ne smejo spregovoriti nobene besede hrvaške. Umljivo je, da ob takih razmerah šola ne izvaja na mladino najmanjše privlačnosti.

Fanatizem.

"Istra" poroča, da so nekatere osebe v Rovinjskem selu te dni od "neke strani" prejele grožnje, da ne smejo več prejemati slovenskih in hrvaških listov. Bodo že spet fašisti po sredi.

ŠIRITE LIST EDINOST

POZOR!

Vsem onim, ki so poslali naročilo za Mohorjeve knjige na naše upravništvo naznanjamo, da smo naročila odposlali Rev. Fathru J. M. Trunku v Berwick, N. Dak. od katerega bodo prejeli knjige direktno.

Obenem opozarjamo one, ki imajo namen knjige naročiti naj pošljejo naročilo kar direktno na Father Trunka in bodo dobili knjige mnogo hitreje, kakor če jih naročajo skozi nas. Obenem pa nam prihranijo tudi delo, ki ga imamo s takimi pošiljankami.

Upravništvo Edinosti.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Vsem cenjenim naročnikom in čitateljem tega lista po državah Wyoming, Montana, Oregon in California naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš potovalni zastopnik, Mr. Leo Mladich, ki je pooblaščen pobirati naročnino za list Edinost, Ave Maria in Glasnik P. S. J. kakor tudi oglase, naročila za knjige in vse kar je v zvezi z našim podjetjem.

Drage naročnike in vse rojake po naselbinah prosimo, da mu gredo v vseh ozirih na roko in mu pomagajo širiti dober katoliški tisk.

Uprava Edinosti, Ave Maria in Glasnik P. S. J.

J. KOSMACH

1804 W. 22nd St. Chicago, Ill. Rojnikom se priporočam pri nakupu raznih

BARV. VARNIŠEV. ŽELEZ. IA. KLIJUČAVNIC IN STEKLA.

Najboljše delo. nainizije cene. Prevzamem barvanje hiš zunaj in znotraj. vkladam stenski papir.

NEZGODE V PREMGOVNIKIH TEKOM OKTOBRA.

Glasom poročil rudniških nadzornikov na federalni rudniški urad so nezgode v premogovnikih po vseh Združenih Državah povzročile tekem meseca oktobra 153 smrti. Izkopalo se je tekem istega meseca skoraj 58 milijonov ton premoga; razmerje smrtnih nezgod znaša zato 2.54 za vsak milijon ton izkopenega premoga. V oktobru lanskega leta je to razmerje znašalo: 3.83, torej precej več.

Od teh 153 smrtnih nezgod se je 129 pripetilo v bituminoznih premogovnikih in 24 v antracitnih. Razmerje za milijon ton izkopenega premoga bi znašalo 2.62 za mehki in 2.75 za trdi premog. V istem mesecu lanskega leta je to razmerje znašalo 3.90 oziroma 3.48. Mortalitet radi nezgod se je torej znatno znižala v obeh vrstah premogovnikov.

Skupno število smrtnih nezgod v vseh premogovnikih je znašalo tekem prvih desetih mesecev tekočega leta 2.059; v istem razdobju je bilo lankso leto 1.443 smrtnih nezgod. Letos v prvih desetih mesecih je bilo torej mnogo več smrtnih nezgod kot lani, ali lani se je v istem razdobju veliko manj delalo. Kajti v razmerju z izkopenim premogom imamo v tem letošnjem razdobju 3.79 smrtnih nezgod za vsak milijon ton izkopenega premoga nasproti 4.08 v istem razdobju lanskega leta. Razmeroma se je to torej število smrtnih nezgod znižalo za 7 odstot.

Od večjih nezgod smo tekem oktobra imeli eno, namreč plinovo eksplozijo, ki se je 7. oktobra pripetila v Midwest Mine pri Palisades, Colo. Šest rudarjev je pri tem zgubilo življenje. Vštevi to-le nezgodo, smo imeli letos do konca oktobra vsega skupaj osem večjih nezgod, pri katerih je vsega skupaj smrtno ponesrečilo 260 rudarjev. V prvih desetih mesecih lanskega leta je bilo 10 enakih večjih nezgod z izgubo 100 življenj. Do konca oktobra 1923, so večje nezgode v premogovnikih radi eksploziji plina in ogljenega prahu tvorile 12.6 odstot. vseh smrtnih nezgod; v istem razdobju lanskega leta so enake nezgode povzročile le 6.9 odstot. od vseh smrtnih nezgod.

Ako torej primerjamo smrtno nezgode v premogovnikih v prvih desetih mesecih letošnjega in lanskega leta, najdemo, da razmeroma število smrtnih nezgod radi usutja kamenja in premoga, prevažanja, razstreliv in elektricitete se je znižalo, da pa je raslo število smrtnih nezgod radi eksploziji plina in ogljenega prahu.

DRUŽINSKA PRATIKA.

za prestopno leto 1924. cenà 15c., se dobi v zalogi knjigarne,

"EDINOST", 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.

ENA. OSEBA OKUŽILA . MESTO.

V mestu James town se je lani pojavilo devetnajst slučajev legarja (typhoid fever). Zdravstvene oblasti so se prizadevale na vso moč, da bi dognale, od kod je ta bolezen začela in kako se je razširila. Najprej je padel sum na mestni vodovod, ker so bile ravno tedaj izvršene nekatere spremembe na njem; večina meščanov je zares obdolževala vodovod kot povzročitelja bolezni.

Zdravstvena oblast je analizirala vodo, da najde, da-li se v njej zares nahajajo klice legarja. Ali raziskava je dognala, da je voda popolnoma zdrava in da v njej ni nikakih škodljivih bakterij. Začelo se je izpraševati po izvoru drugih potrebščin in se je našlo, da je vse mleko večinoma prihajalo iz ene farme. Mlekarna v tej farmi je bila znana, da stoji zdravstveno na precej visoki stopinji. Ali zdravstvena oblast je dala natančno preiskovati vsako osebo, ki je bila zaposlena na farmi. In končno so našli, da je bila mlekarjeva žena "prenašalka" legarja. Ona je bila sama popolnoma zdrava, ali imela je v sebi bakterije legarja. Ker je prala posode za mleko, so bakterije prav lahko prehajale v mleko in tako okužile mesto. Ta prenašalka legarja je bila pred svojo poroko bolničarka in je pred mnogimi leti, ko je oskrbovala nekatero bolniko legarja, sama zbolela na tej bolezni.

Radi tega je zdravstveni komisar države New York, Dr. Nicoll, mnenja, da oseba, katera je kedaj trpela na trajni mrzlici, ki bi utegnila biti legar, ne bi smela biti zaposlena v mlekarški industriji, razun ako so zaporedne preiskave v laboratoriju dokazale, da ni to dotičnik nikak prenašalec nalezljivih bolezni.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

je dospela z ravno došlo pošiljanki. Rojaki sezite po tem krasnem romanu. Kaj tako zanimivega še niste čitali. Knjiga vsebuje do 750 strani krasnega berila. Stane samo \$1.50. Pišite po njo dokler ne poide.

Knjigarna Edinost

1849 W. 22nd St. Chicago, Ill.

Tel.: Roosevelt 8221.

L. STRITAR

2018 W. 21st Place

Dovaža premog — drva — prevažna pohištvo in vse kar spada v to stroko.

Vsem se najtopleje priporoča. Pokličite ga po telefonu!

STALNO DOBRO SLUŽBO

dobi fant ali mož, ki mora biti več slovenskega in angleškega jezika. Rabi se ga pri upravništvu in pri ekspediranju lista. Katerega veseli in se čuti zmožnega za to delo se naj zglašijo osebno ali pa pismeno na:

Tiskovna družba Edinost

1849 West 22nd Street

CHICAGO, ILL.

Kaj dobrega mi dajte za praznike

Tako pravi in želi vsaka gospodinja, ko pride kupovati za praznike h mesarju.

Toda najboljšo sveže meso, kakor tudi suho po domačem načinu prekajeno meso, perutnino vsake vrste in prave KRANJSKE DOMA NAREJENE KLOBASE dobe gospodinjice vedno pri domačem mesarju

MATH. KREMESEC

SLOVENSKI MESAR

1912 — West 22nd Street,

Chicago, Ill.

Phone: Canal 6319.

RAZNOTEROSTI

NAJVEČJI TAJFUN.

Naravne sile od časa do časa počivajo. Vidimo n. pr. da se potresi, izbruhi vulkanov, repatice in podobne pojave ne ponavljajo v rednih obdobjih. Narava je vedno elementarna. Kadar plagne na dan, ne štedi svoje sile in je strašna baš v tej neomejeni veličini.

V Hongkongu se je nedavno pojavil strahovit tajfun, kakršnega ne pomnijo zemljani že 17 let. Nevhita je tako neusmiljeno vila, da je dosegla brzino 130 milj na uro. Med deveto in enajsturo je padal nenavadno gost dež. Burja je ruvala drevesa, telegrafske droge, dvigala krove raz hiš in jih nosila kakor liste po zraku. V Hongkongu je bilo uničenih brez števila hiš in ob življenje je prišlo na stotine ljudi. Tajfun ni prizanesel niti Evropejcem. Porušil je mnogo hiš, v katerih prebivajo, in poškodoval ljudi, ki so morali vsled nepričakovanega naravnega pojava iskati pomoč pri zdravnikih ranocenikih.

Najstrašnejše je tajfun divjal na vodi. Dvigal je valove 20 do 50 m visoko ter zalival z njimi ulice, ki so prišle pod vodo. Ladje, ki so bile zasidrane v lukah, so se odtrgale in splavale čez nabrežje med človeška bivališča. Mnogo ladij se je potopilo. Neki angleški mornar, ki se mu je posrečilo ohraniti prisotnost duha v teh strahovitih urah narave, je splezal na jambor neke japonske ladje, s katere je zbežalo moštvo in vohstvo, ter otel ladjo gotovega konca. Otevši ladjo, se je vrigel v morje ter plaval več sto metrov do poročnika Dicksona, poveljnika nekega podmorskega čolna, ki se je potopil tik pred njegovimi očmi. Ladja "Loong Sang" od Indo-China Stean Navigation Co. je tonila pod vodo. Moštvo je klicalo na pomoč. Prvi komandant je skočil na neko holandsko ladjo ter se tako rešil smrti. Vse ostalo je poginilo. Takih slučajev je bilo še več, le žal, se ne dajo ugotoviti in bodo prišli na dan šele morda čez mnogo tednov ali mesecev.

— Rock Springs, Wyo. — Več rudnikov je prenehalo z obratovanjem za nedoločen čas. Pravijo, da družbe nimajo naročil in da je to vzrok, da se je prenehalo z obratom.

— Gilbert, Minn. — Požar, ki je izbruhnil na domu Russell Pengrove je naredil mnogo škode. Ogenj se je zanetil radi slabega dimnika. Užgal se je les pod streho in silni dim je povzročil teškoče gasilec, da niso mogli tako hitro najti pravega mesta, kjer se je ogenj začel. Še le ko so streho razsekali so se pokazali plameni, katere so gasilci nato pogasili.

— New York. — Nizozemski konzul je vložil protest proti preiskavi, ki so jo izvršili prohibični agentje na nekem nizozemskem parniku. Konzul je bajje dobil poročilo od kapitana, da se je preiskava izvršila na drugo stran predpisane zone. Uboga prohibicija, kako si firbčna!

Ne argumentiraj z bedakom, ker bedaku nikdar ničesar dokazal ne boš.

Nič ni bolj nepopularnega, kakor prisiljena postava.

Hinavščina velikokrat paradiira v obleki ponižnosti in odkritosrčnosti.

BULGARSKI ŽELIŠČNI ČAJ (Preje imenovan Krvni čaj)

Vzemite vročega, ko greste v posteljo, proti prehladu, za ublaženje jetr, za pomirjenje želodca.

Bulgarski želiščni čaj je narejen iz samih želišč. Vam izboljša kri in Vas drži v zdravem stanju. Se prodaja po vseh drugarijah.

Ali se dostavlja po zavarovani pošti. Veliki družinski zavoj stane \$1.25, trije zavoji \$3.15, šest zavojev \$5.25. Naslovite na H. H. Von Schlick, President Marvel Product Co. Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

JUGOSLOVANSKE NOVICE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
Konsekracija škofa dr. Srebrnič Ljubljana. — Z velikimi slovesnostmi in ceremonijami je bil dne 8. decembra na dan praznika Marije Brezmadežne posvečen v škofa dr. Josip Srebrnič v ljubljanski stolnici. Svete obrede je izvršil škof dr. A. B. Jeglič, kot škofa azistenta sta bila lavantinski škof dr. A. Karlin in pomožni škof dr. Jos. Lang iz Zagreba. To je bil velik pomemben dan za našo slovensko prestolico. Ustoličenje kot škofa pa se vrši dne 23. decembra v Krku.

Kopališče v Kamniku darovano Kandijski bolnišnici.

Novo mesto. — Kopališče in zdravilišče v Kamniku, ki ga je svoj čas kupil veleindustrijalec g. Karol Pollak, ga je te dni podaril usmiljenim bratom v Kandijski namen, da uredijo kopališče in zgradijo bolnico ter zavetišče "Duhovski dom."

ŠIRITE LIST EDINOST

Smrtna kosa. Leskovec. — Tukaj je preminul te dni občesploštvani veleposestnik Franc Pirc v starosti 74. let. R. I. P.

Nova hiša se podrla. Hinje. — Tukaj so nedavno dogradili čisto novo hišo. Ravno so pokrili tudi novo streho in delavci so šli južinat. Tedaj nova hiša zahrešči in se podere do tal. Na srečo so bili vsi delavci odsotni, tako da človeških žrtev ni bilo. Gmotna škoda je pa jako občutna, ker se je lesovje polomilo in strešna opeka pobila.

Železničarje odpuščajo. Maribor. — Zadnji teden je bilo odpuščenih v mariborski železniški kurilnici več železničarjev, ne da bi dobili pojasnilo zakaj morajo zapustiti službe.

Cerkvena vest. Maribor. — Predsednik zgodovinskega društva profesor teologije dr. Fran Kovacic, je imenovan za konzistorijalnega svetnika.

VARCEN NAROD

VLAGA PREVIDNO IN INVESTIRA RAZUMNO V

Kaspar State Bank

NAJVEČJI JUGOSLOVANSKI BANKI V ZEDINJENIH DRŽAVAH

1900 — BLUE ISLAND AVENUE, vogal 19. ulice.

CHICAGO, ILLINOIS.

KAPITAL IN PREBITEK \$1.250,000.00

Pod državnim in vladnim nadzorstvom in Chicago Clearing House Ass'n.

PRODAJAMO ŠIFKARTE za vse parobrodne družbe za v Jugoslavije in nazaj. Izdelujemo prošnje (affidavite) za priseljence, ter pošiljamo denar v staro domovino najceneje in najhitreje.

KAKŠNA PRAVILA IMA VAŠE DRUŠTVO?

Takšne kaj ne, kakršne ste na letni seji sprejeli!

KAM JIH BOSTE DALI PA TISKATI?

Ste že tudi to odločili?

AKO ŠE NISTE, tedaj pišite nam po ceno.

NAŠA TISKARNA

izdeluje tiskarska dela lično in točno. Že na stotine slovenskih in hrvaških društev smo zadovoljili in zakaj ne bi še Vas?

Vsem cenjenim društvam se priporočamo, za vsakovrstne tiskovine, kot pisemski papir in kuverte z naslovi v vseh velikostih in različnih barvah.

Prav tako se priporočamo tudi posameznikom, trgovcem in obrtnikom, da se spomnijo nas, kadar potrebujejo kako tiskarsko delo.

Zmerno ceno, lično in točno narejeno delo jamčimo vsakomur!

TRGOVCI IN OBRТNIKI

ALI ŽE VESTE?

da ni businessa, če se ne oglašate. Kako naj ljudje pridejo k vam, če ne vedo za Vas? Poslužite se v tem oziru lista

EDINOST

ki zahaja v vse slovenske naselbine v Ameriki. Vsak katoliški Slovenec ga čita in je nanj naročen.

Oglašanje v našem listu je vspešno. Poskusite in prepričajte se!

Enako se priporočamo tudi cenjenim društvom, da se ob priliki prireditve spomnijo na naš list in objavijo v njem svoj oglas, ki jim bo mnogo koristil.

Vsa naročila pošiljajte na:

TISKOVNO DRUŽBO EDINOST

1849 W. 22nd St.

Chicago, Ill.

MATAJEV MATIJA

VESELA NOVELA.

Spisal

RADO MURNIK.

"Pri vojakih pa niste bili nič?"

"Nisem bil, ne. Pri naboru sem pač bil takrat v Zaplani. Največji in tudi najboljši šopek sem imel jaz. Mataj — mi je dejal soldaški dohtar — tako lepo ploščate podplate ima le malo kakor ti! Škoda bi bilo tako redkega fanta, je dejal, če bi ga pstreliti na vojski, ali če bi se mu pripetila kje drugod kakšna nesreča. Bati se je tudi, je dejal, da ti s svojima težkima nogama ne bi pohodil tovarišev vstric sebe. Le kar izgubi se mi domov! Tako je govoril učeni dedec, on je že vedel, zakaj. Pa me res niso vzeli, vidiš!"

"Le Boga zahvali dvakrat in trikrat, da te niso potrdili! Pri vojakih, pravijo, ni nič dobrega."

"Kar nas je Telebanovec, še ni bil nobeden soldat. Nered bi delal jaz izjemo in zgago! Zato pa ni treba misliti, da smo zanikarni. Jaz, Matajev Matija, sem tako zdrav, kakor mlad kozel, ki ni bil še nikdar bolan. O Svetih Treh kraljih, ko je najbolj mraz, ti hodim razoglav in golorok okoli doma, pa še nahoda ne dobim! Danes sem se pogledal v ogledalu; videl sem, da sem tako lepo rdeč, kakor bi imel šen, pa ga nimam, o ne, ni treba misliti! Toda, veš... Ena je: fantovanja sem sit! Predolgčas mi je na Matajevini. Oča in mati sta mi umrla oba. Sam sem na očevini..."

Zopet je pogledal sramežljivo predse in sopihal, kakor bi prenašal farni zvon. Kuhala ga je čudna vročina in nekaj ga je davilo v goltancu. Pripravljal se je na odločilni naval.

"Zdajle ni nikogar tukaj," je preudarjal. "Zdajle je pravi čas! Bog ve, kdaj bova spet takole sama? Matija, Matija, korajža velja! Kar povej ji, kaj te žuli, pa bo!"

Nalil si ga je kozarec in izpil, da bi se ohrabril.

"Nimam dekleta," je sprožil naposled. "Nimam... nimam še nobenega. Hm, kaj bi hvalil sam sebe? Dobra jed se sama ponuja!"

"Anka!" je zaklical v veži starihak moški glas.

"Tako pridem, ata!" se je odzvala in odhitela.

"Zala dekla res, prav zala," je mrmral Matija in se prijel za nos. "Da le stari dedec ne bi bil iztegnil jezika, pa bi zdajle ona že vedela, kako rad jo ima Matija in kakšna sreča jo čaka na Matajevini!"

3. PRIJATELJSKA ZABAVA.

Enakomerno je šumela zunaj voda, ki je lila in padala na lopate, umerno so klopotala mlinska kolesa. Vglobljen v prijetne misli, je pogledal Matija zopet doli, koder se je jaril razpenjeni potok v zoženi strugi. Kakor žive puščice so švigale in strigle lastovice okoli mlina; zdajinzdaj je katera zacvrketala tam, nekoliko dalje nad mirnim tolmutnom in si omočila beli trebušček na vodni površini. Včasih se je zagnala ali zabornila riba za plenom in zasvetilo se je srebrno iz vode. Na bregu so kokodakale kokoši; podjeten piščanec je umerjal čez vrtno ograjo. Preko potoka je begala senca, ki jo je delal dim iz dimnika.

Naslonjen na oba komolca, je buljil Matija skozi okno in si dejal: "Dobro sem jo zabaval ves čas, Anko. Rada me poslušala dekla, prav rada! Da bi se le kmalu vrnila k meni!"

V tem se je prithotopil Andraž Hudopisk izza peči, koder je čepel nepremično v temnem ždiču in pozorno vtepal posluške v svojo izredno zabavo. Neslišno je stopal kakor maček in tedajci na glas zakašljajal pred Matajem, obrnivši se, kakor bi bil pravkar stopil skozi vrata.

"Dober dan, Matijče, dober dan!" je pozdravljajal pivca in prijazno kazal svoje škrbine.

"O — Bog te sprimi, Andraž!" se je zdramil Mataj, vesel nenadnega svidenja s starim znancom. "Lej ga no, kar naenkrat

si tukaj, kakor bi te iztresel iz klobuka!"

Hudopisk pa je vzdignil svojo gorjačo in slovesno zapel s svojim hripavim glasom:

"Matija Mataj!
Roko mi podaj,
junak naših krajev,
Matija Matajev!"

"Ta je pa res lepa, he he!" ga je pohvalil prijetno poščegetani Mataj in mu stisnil ponujano desnico.

"Par bokalov je vredna, ne samo enega, zato, ker je zložena tebi na čast, Matajev, ali ni res? Kaj pa delaš tukaj čisto sam kakor božji volem? In kaj je že to, da si tako zamišljen? Kaj ti pa dela preglavico, ljubček moj?"

"O, nič, Andražek! Nič mi ne hodi navzkriž, vse se mi ple- te po volji; premišlujem samo, veš, tako malo, ker ravno utegnem."

"Prav. Dober premislek je boljši kakor ura hoda."

"Sedi no k meni, saj me poznaš, ne, jaz pa tebe," ga je vabil Mataj. "Boš pa kaj povedal. Tamle pij iz Ankinoga kozarca. Le pij, saj Anka ni gobava!"

"E, pa tudi nismo tako kočljivi," mu je odvrnil Hudopisk in naglo prijel za kupico. "Ker si že tako prijazen, se ga pa ne bom branil. Ha-a! Dobro je in tako prijetno te ureže po jeziku. V Zaplani pa dobiš zgolj kislo podčepino."

Berač je naslonil palico v kot h klopi in sedel nasproti Mataja.

"V Zaplani je sploh za nič vse skupaj," je zabavljajal Matija. "He, vino je pošlo. Danes sem dobre volje, danes dam še zanj. Ali ni nikogar blizu? Anka! Anka! Vina!"

Po veži so priropotali trdi koraki in prišel je mlinar, stari- kav možek v močnati obleki in pošvedranih čevljih.

"O, Zagorjan! Dober dan, očka!" ga je ogovoril Matija jako veselo. "Me poznate še kaj?"

"Poznam, poznam," je odgovoril mlinar malomarno.

"Vaš сосед sem, četudi si malo daleč narazen"

"Vaš сосед sem, četudi smo si malo daleč narazen," je po- udarjal Matija. "Dober сосед je boljši kakor devet stricev! Kako se pa še kaj imate?"

"I kako neki?" je berač prestregel gospodarju odgovor. "Kako se ima? Dobro! Mlinar ima zmeraj belega kruha dovolj, za pečenko si nalovi rib, vina ima pa v kleti. Prav dobro se mu godi. Kaj ne, Zagorjan?"

"Eh, imam že tudi svoje križe," je godrnjal starec. "Ali še vina?"

"Kaj pa! Še ga bova, še!"

"Lep klobuk pa imaš, Matija!" se je dobrihal Hudopisk, ko je odšel mlinar v klet.

Vi boste nam hvaležni za velike ponudbe PRI POVRŠNIH SUKNJAH!

Prav tako za ponudbe pri oblekah z dvojnimi hlačami, ki jih imamo v zalogi v vseh modah in velikostih, za mo- že in fante v vseh barvah najboljše narejene v veliko- sti do 52 nastavljen po zmerni ceni od

\$25.00 — \$30.00
\$35.00 — \$40.00
in višje.

Nič ne de, kako daleč ži- vite od naše trgovine, ved- no se bo vam splačalo priti pogledati našo trgovino in naše blago.

Pridite in oglejte si naše ponudbe!

V torek, četrtek in soboto imamo odprto zvečer. Ob nedeljah imamo odprto našo trgovino dopoldne.

JELINEK & MAYER, LASTNIKA,
1800—1808 Blue Island Ave., Cor. 18th Street.

POZOR!

KNJIGE DRUŽBE SV. MOHORJA

so dospele.

Udje jih dobijo prihodnje dni.

Kdor jih še želi, jih lahko takoj dobi. Iztis z veza- nim molitvenikom stane \$1.30, brez molitvenika \$1.00. Takoj se sprejema tudi udnina za leto 1925. Udnina je \$1.00, z vezanim molitvenikom \$1.45. Obrnite se na zastopnika Družbe sv. Mohorja.

REV. J. M. TRUNK,
P. O. Berwick, North Dakota.

NEKAJ ZA NAŠE ODRE.

Prejeli smo iz starega kraja knjigo Kupleti in pesmi. Ome- njeno knjigo je uredil nadučitelj Fran Silvester. Izdala in založila Narodna tiskarna v Gorici. Knji- ga je jako zanimive vsebine, razdeljena je v štiri dele, prvi del obsega Komično-satirične speve. Krojač in čevljar, komi- čen dvospev. Liberal. Zupan. Mizar. Narobe svet. Piskrovez. Dimnikar. Smolar. Knajpov kuplet. Kavatica. Vipavska nolet- nica. Drugi del, dve smešni i- gri, Botra nerga, burka v enem dejanju. Natak veseloigra v enem dejanju. Tretji del. Domo-

ljubne pesmi in druge, priporo- čljive za razne deklamacije. Če- trti del. Napevi h kupletom. To so uglasbeni vsi zgoraj omenje- ni komično satirični spevi, od naših najboljših skladateljev, Ant. Foerster, Ferjančič, Pogač- nik, Premrl in A. Dekleva.

Priporočamo knjigo vsem dra- matičnim slovenskim odrom. Prepričani smo, da bo omenjena knjiga režiserjem dostikrat po- magala iz zadrege pri sestavi programov. Cena 75c. Dobi se v

knjigarni Edinost
1849 — West 22nd Street.
CHICAGO, ILL.

ŠIRITE LIST EDINOST

KAMPANJA ZA NO- VE NAROČNIKE.

List Edinost začne s 1. januarjem 1924. izhajati red- no po štirikrat na teden. Sedanjim trem izdajam smo se namenili dodati posebno nedeljsko številko. Težko smo se odločili, ker smo se komaj pririnjili, da se list zdržuje in to bolj revno pri trikratni izdaji. Toda neprestane prošnje naših dragih naročnikov, prijateljev in dobrotni- kov ne moremo prezreti. Ti so se lista tako navadili, da bi ga najraje čitali vsak dan, ko bi le bilo to mogo- če. Zato smo se pri vsej svoji skromnosti odločili pove- čati izdajanje našega lista za eno izdajo na teden. List bo izhajal drugo leto štirikrat na teden.

Toda povedati pa moramo vsem cenjenim naročni- kom in prijateljem lista, da za štirikratno izdajanje na teden potrebuje list več naročnikov, kakor jih ima se- danj. Zato se mi tem potom obračamo z obratno prošnjo na vse cenjene naročnike, prijatelje in naše dobrotnike, da ta mesec pridno agitirajo za list Edinost. Pridobivaj- te mu novih naročnikov, da bo list mogoče vzdržati pri štirikratni izdaji na teden.

Mi nudimo ta mesec posebno prilžnost vsem, ki si hočejo na list naročiti s tem, da damo list Edinost za celo prihodnje leto, kdor si ga naroči tekom meseca de- cembra za staro ceno \$3.00.

Po navem letu bo list stal \$4.00 na leto in za sta- ri kraj \$4.75. Torej kdor si naroči list v tem mesecu si s tem prihrani cel dolar pri naročninu. To je izvanredna prilika za vse, ki si hočejo naročiti list za prihodnje leto.

Za marljive agitatorje, za katere smatramo ta me- sec vsakega, ki se hoče potruditi za naš list in mu pri- dobiti kakega novega naročnika, smo določili posebno nagrado. — Vsakdo, ki nam pošlje tekom tega meseca enega novega naročnika, bo prejel od nas za spomin na to kampanjo za naš list krasen, lepo poniklan takoime- novani "VENUS" SVINČNIK, ki je lep in zelo pripra- ven za vsakogar. To bo nekaj spomin, ki bo Vas spo- minjal, kdaj ste agitirali za naš list.

Ta svinčnik dobi vsakdo za enega letoletnega nove- ga naročnika.

Za one, ki bodo nam poslali tri nove letoletne na- ročnike smo poskrbeli posebno nagrado, lep "FOUN- TAIN PEN", ki je prvovrstno pero in stane vsepovsod \$3.00. Ta pero bó Vas spominjal na agitacijo, ki ste jo vršili za katoliški list Edinost.

Ta "Fountain Pen" dobi vsakdo, ki nam pošlje tri letoletne nove naročnike.

Vsak naš naročnik, prijatelj in dobrotnik je prošni, da stori ta mesec nekaj za svoj list Edinost. Vsakdo izmed naših naročnikov naj nosi spominek, če že ne "Fountain Pena," pa vsaj lepi spominski svinčnik na svojih prsih. Za ženske imamo dekleta imamo "Fountain pene" posebne vrste, ki se nosijo na lepi verižici.

Vi dajte listu Edinosti nove naročnike za božično darilo, mi pa bomo Vam dali lep spominek zato, kot bo- žično darilo.

Rojaki vsi od prvega do zadnjega na noge za katoli- ški list Edinost!

Anton Zbašnik

JAVNI NOTAR,

soba 206 Bakewell Bldg., Pittsburgh, Pa.
(Nasproti sodnije)

Izdeluje pooblastila, kupne pogodbe, dolžna pisma, pobotnice, oporoke in PROŠNJE ZA DOBAVO SVOJ- CEV IZ STAREGA KRAJA. Cene nizke, delo točno in pravilno. Pišite ali pridite osebno. Informacije zastoj.

Slovenska Laundrija v Chicago.

Slovenskim družinam v naselbini naznanjam, da obratujem lastno pralnico, kjer peremo vsakovrstno pe- rilo. — Delo dobro in za vsakogar zadovoljivo. — Ka- darkoli imate kako perilo za pranje pokličite naš po te- lefonu, da pridemo po perilo na Vaš dom. Perilo Vam pripeljemo, ko ga operemo zopet nazaj na Vaš dom.

Kadarkoli imate kako perilo nepozabite na lastno slovensko pralnico!

Park View Wet Wash Laundry Co.

ŠTEFAN HORVATH, lastnik.

1501 — So. California Ave. Tel.: Rockwell 1230.